

Ajánló

Éves jelentés, 2011: A kábítószer-probléma Európában. Kiadja a Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja (EMCDDA). Luxemburg, Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2011. 113 oldal.

Az éves jelentés az EU-tagállamok, a tagjelölt országok – Horvátország és Törökország –, valamint Norvégia részéről az EMCDDA számára rendelkezésre bocsátott információkon alapul. A kiadvány statisztikai adatai a 2009. évre (illetve az utolsó rendelkezésre álló évre) vonatkoznak.

A kötet először átfogó összképet ad az európai kábítószer-használat jelenéről, majd nyolc fejezetben tárgyalja a terület részkérdéseit. Az első fejezet az uniós és nemzetközi szakpolitikai fejleményeket, nemzeti stratégiákat, jogszabályokat, illetve a kábítószerrel kapcsolatos kutatásokat ismerteti. A második anyag rész a kábítószer-problémákra adott európai válaszokról (megelőzés, ártalomcsökkentés, társadalmi reintegráció stb.) nyújt áttekintést. Ez a fejezet a börtönbeli kábítószer-használat problémáira, a szerhasználók egészségügyi ellátására is kitér. A következő négy fejezet a különböző szerek (kannabisz, amfetaminok, ecstasy, kokain stb.) okozta problematikát – beleértve a kezelés kérdését is – jeleníti meg. A hetedik fejezet a kábítószerrel összefüggő fertőző betegségek és a kábítószerrel összefüggő halálesetek témájával foglalkozik. (A kábítószer okozta halálesetek miatti becsült halálzási arány hazánk esetében – szerencsére – alacsonynak mondható.) Az utolsó, nyolcadik fejezet az új kábítószereket és az újonnan megjelenő szerhasználati tendenciákat mutatja be.

Bár a kiadvány – mint említettük – 2009-es adatokra épül, hangsúlyosan érinti a 2008-as európai gazdasági recesszió hatásait, vagyis azt, hogy a költségvetési megszorítások Európa-szerte hátrányosan érintették a drogpolitika különböző szektorait. Félő, hogy ez a helyzet csak rosszabbodott az elmúlt három évben.

Fiáth Titanilla: Börtönkönyv. Kulturális antropológia a rácsok mögött. Budapest, Háttér Kiadó, 2012. 249 oldal. 3490 Ft.

A kötetben a szerző – Fiáth Titanilla a Budapesti Fegyház és Börtön szakpszichológusa – az elmúlt években, részben a Börtönügyi Szemlében megjelent tanulmányait, cikkeit gyűjtötte egy csokorba.

Az Előszóval együtt tizenkét írás – ha némelyiküket ismeri is az olvasó – így, együttesen másképp hat. A témák – státusz és hatalom, térhasználat és dekoráció, testedzés és függőség a fogvatartottak körében, a formaruhák átalakítása, szexualitás a börtönben, az etnicitás problematikája és így tovább – egymással összefüggnek, hitelesen adják vissza a börtön belső világát. Az írások főcíme (Cinkesek a vétkesek közt, A csöves meg a fullos zárka, Kannibálok szemes tarmányon stb.) bravúros, és a szövegek is nagyon jól vannak megírva. Úgy is

fogalmazhatnánk, hogy Fiáth Titanilla esetében az antropológusi, „félíg civil” nézőpont és a szakmai felkészültség kiváló íráskészséggel párosul. A kiadvány közli a könyvben szereplő tanulmányok eredeti megjelenési helyét, illetve tartalmaz egy szlengszótárt, amely a fogvatartottak által használt, a kötetben szereplő kifejezések magyarázatát adja. A könyvet érdekes rajzok és fényképek illusztrálják. (A rajzokat a Budapesti Fegyház és Börtön fogvatartottjai készítették.)

Örvendetes, hogy a Háttér Kiadó érdemesnek találta Fiáth Titanilla írásait az együttes megjelentetésre, és jó, hogy a kiadásnak „megadta a módját” – ritkán születik ilyen szép és értelmes könyv a börtönről.

Kontroll és jogkövetés. A Magyar Kriminológiai Társaság és az ELTE ÁJK Kriminológia Tanszéke 2012. május 11-i közös konferenciájának előadásai. (Szerk. Kiss Valéria.) Budapest, Magyar Kriminológiai Társaság, 2012. 390 oldal. (Kriminológiai Közlemények 71.)

A kötet a Magyar Kriminológiai Társaság tavalyi éves nagykonferenciáján elhangzott előadások szerkesztett változatát tartalmazza.

A tudományos tanácskozás plenáris ülésén az előadók az új Büntető Törvénykönyv – akkor még – tervezetét, az új kódex megoldásait elemezték. Az előadók – többek között – kitértek arra, hogy az új szabálysértési törvény és a büntetőjogi kodifikáció, bár időben szinte egybeesett, mégis „fájóan párhuzamos, összehangolatlan maradt”.

A szekcióülések, amelyekből szám szerint hetet rendeztek, tükrözték a Társaság és a szekciók tevékenységének sokszínűségét. „A konferencia összekapcsoltotta a Büntetés-végrehajtási Szekció megalakulásával, aminek működése a jövőben régóta hiányzó, fontos területtel egészíti ki a Társaság tevékenységét” – írja az Előszóban a kötet szerkesztője, Kiss Valéria.

A könyv a Büntetés-végrehajtási Szekció mind a négy előadását – Kiszely Pál: Az idő rabságában. A hosszú időre ítélt büntetés-végrehajtásának helyzete a Szegedi Fegyház és Börtönben; Somogyvári Mihály: A büntetőpolitika legitimációs kérdései; Fliegaufer Gergely: Fogvatartotti alkotások kvalitatív tartalomelemzése. Egy kutatási koncepció felvázolása; Lehoczki Ágnes: A prizonális helyzetben elkövetett önkárosítás pszichés hátteréről – közli, mivel azonban ezek a Börtönügyi Szemle 2012. évi 3. számában megjelentek, ismertetésükre ezúttal nem térünk ki.

A konferencia előadásainak közzétételén túl a kiadvány a Magyar Kriminológiai Társaság 2011–2012. évi működésének dokumentumait is megismerteti az olvasóval.

Kriminológiai Tanulmányok 49. (Fel. szerk. Vókó György.) Budapest, Országos Kriminológiai Intézet, 2012. 214 oldal.

„A Kriminológiai Tanulmányok legújabb, 49. kötete a konfliktusok és a helyreállítás témaköre köré fűzhető” – írja a kötet felelős szerkesztője, Vókó György az Előszóban.

Kerezi Klára tanulmánya a konfliktusok kialakulásának, illetve kezelésének kérdéseit tárgyalja, azt vizsgálva, hogy a hagyományos konfliktuskezelő modelleket hogyan válthatják fel a párbeszédre alapozott helyreállító megoldások. Fazekas Judit dolgozata az Európai Unió – amelynek napjainkban már 27 ország a tagja – bel- és igazságügyi együttműködésének gyakorlatát elemzi. Parti Katalin tanulmánya az illegális online tartalmak elleni küzdelemről, a különböző megoldásokról szól. Kármán Gabriella dolgozata a kriminalisztika fejlődésének legújabb kori állomásait mutatja be, valamint a krimináltechnikai és igazságügyi szakértői ismeretek felhasználási lehetőségeit és feltételeit vizsgálja. Sárík Eszter Katalin tanulmánya a fiatalok értékrendje és kiskriminalitása közötti kapcsolat feltárására vállalkozik, egy 2006-ban készített, ügynevezett bűnözési latencia kutatás adataira alapozva. Gyurkó Szilvia írása a gyermekbarát igazságszolgáltatás kérdéseivel foglalkozik, áttekintve a problémakört az eszme megszületésétől az európai folyamatok bemutatásán át a magyarországi helyzetig. Nagy László Tibor tanulmánya a fővárosi éjszakai szórakozóhelyek erőszakos kriminalitási helyzetét elemzi az általa vezetett empirikus kutatás alapján. Ritter Ildikó írása arra keresi a választ, hogy a büntető igazságszolgáltatás rendszere képes-e felvenni a versenyt az egyre dinamikusabb drogpiaccal. Borbíró Andrea és Szabó Judit dolgozata, amely a hazai bv. intézetekben végzett kutatásukra alapozva készült, az ügynevezett harmadlagos megelőzés fogalmával ismerteti meg olvasót. Zinner Tibor tanulmánya a Rajk-per hiteles történetéhez járul hozzá.

Az ombudsmani intézmények újraszabályozása a 21. században Magyarországon és Európában. (Szerk. Hajas Barnabás – Szabó Máté.) Kiadja: az Országgyűlés Hivatala és az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala. Budapest, 2012. 302 oldal.

A kötet célja – a szerkesztő szerint – az, hogy a magyar ombudsmani intézmény átalakulását európai és szélesebb összehasonlító perspektívába helyezze, és ezáltal megkísérelje bemutatni helyét és szerepét az európai jogfejlődésben.

Hajas Barnabás és Szabó Máté bevezető írását – „Ombudsmani intézmények átalakulása a 21. századi Európában” – követően kilenc tanulmányt és egy interjút olvashatunk a kiadványban. A tanulmányok az ombudsmani jogvédelem különböző aspektusait (pl. hatalommegosztás és ombudsmani intézmények az európai jogállami kultúrában, az igazságszolgáltatás és az ombudsmani jogvédelem viszonya), világítják meg, valamint számos európai ország, illetve régió (Franciaország, Románia, Szerbia és a német nyelvű országok) ombudsmani intézményrendszerét vázolják fel. A büntetés-végrehajtás tevékenysége szempontjából a legnagyobb jelentőséggel Haraszi Margit Katalin tanulmánya bír, amely a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni ENSZ-egyezmény fakultatív jegyzőkönyvének (OPCAT) európai intézményesedését mutatja be. A kötetben található interjú P. Nikiforos Diamandouros európai ombudsmanal készült.

A könyv függeléke az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvényt és az ombudsmani intézmények tevékenységével összefüggő egyéb jogszabályok szövegét közli.

Zakál Jenő: A rehabilitáció elméletének és rendszerének vázlata. Budapest – Szeged, Bába Kiadó, 2011. 174 oldal.

A szerző három évtizedet meghaladó időt gazdasági igazgatóként és tanácsadóként dolgozott egészségügyi intézményekben, ebből több mint 20 évet pszichiátriai és alkoholológiai kórházakban, intézetekben.

A kötet újdonsága és érdekessége abban rejlik, hogy Zakál Jenő az orvostudományban és az egészségügyben használatos rehabilitáció fogalmát összeköti a joggal, a közgazdaságtudománnyal, továbbá egymástól távol álló szakmai területekkel, így végső soron a rehabilitációval kapcsolatos társadalmi, állami szerepvállalás elméletét alkotja meg. A szerző alapvető felismerése, hogy „a betegek, a volt bűnözők, a különböző, sokszor születésükkel adott társadalmi helyzetük miatt rehabilitációra szorulók egy olyan nagy társadalmi csoportot képeznek, amely helyzetében és megoldási lehetőségeiben nem sok tekintetben tér el egymástól.”

A kötet tartalma négy fejezetre oszlik. Az első fejezet a rehabilitáció alapfogalmaival ismerteti meg az olvasót. A második, „A rehabilitáció rendszere” címet viselő anyag rész a rehabilitáció fajtáit, a társadalmi befogadás színtereit, módszereit, a rehabilitációt befolyásoló tényezőket mutatja be. Ebben a fejezetben olvashatunk az elítéltek rehabilitációjáról, elsősorban elméleti megközelítésből. A harmadik fejezet a rehabilitáció alapelveit tisztázza, illetve gyűjti egybe. A negyedik, utolsó fejezet az állami és a társadalmi – akár az egyén szintjén jelentkező – feladatokat vázolja fel.

A kiadvány kísérlet a rehabilitáció teljes fogalmi körének összefoglalására, az ebben érintettek feladatainak meghatározására – nem minden esetben a tudományosság, de mindig a közérthetőség követelményét szem előtt tartva.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)

Helyesbítés

A Börtönügyi Szemle 2012. évi 3. számának „Számunk szerzői” című felsorolásában

Kovács Mihály bv. alezredes, bv. tanácsos, osztályvezető

munkahelye tévesen jelent meg.

Kovács Mihály a Balassagyarmati Fegyház és Börtönben dolgozik. [A szerk.]